

XXXII. SJEZD ČSSD

ZPRÁVA MÍSTOPŘEDSEDY POVĚŘENÉHO
KOMUNÁLNÍ A REGIONÁLNÍ POLITIKOU

XXXII. sjezdu ČSSD, konanému v Brně 25. – 27. 3. 2005

Předkládá: Ing. Martin Tesařík

XXXII. SJEZD ČSSD

NÁVRH USNESENÍ:

XXXII. sjezd schvaluje Zprávu místopředsedy pověřeného komunální a regionální politikou.

POZNÁMKY:

Úvod

Pro léta 2003–2004, tedy po dobu mého působení ve funkci místopředsedy strany pro komunální a regionální politiku, měla ČSSD hlavní cíl – úspěšný vstup České republiky do Evropské unie. Od tohoto cíle se rovněž odvíjelo praktické naplňování volebního programu ČSSD.

Sociální demokracie, vedená Vladimírem Špidlou, spolu s vládními koaličními partnery svůj úkol v této oblasti splnila, ČR se 1. května 2004 stala plnoprávným členem EU.

Nicméně křehká koalice s většinou 101 hlasů v Poslanecké sněmovně, rozdílné politické rozložení v Senátu a v některých případech neschopnost a neochota menších stran vládní koalice ke kompromisům znemožňovaly ČSSD, aby důsledně plnila vlastní program prostřednictvím exekutivy, a to především reformu veřejných financí. Lze říci, že tyto skutečnosti se negativně projeví ve všech volbách v roce 2004.

Referendum a volby do Evropského parlamentu

Rok 2004 byl rokem jednoho referenda (historicky prvního za dobu existence ČR) a trojích voleb. Kampaň pro vstup ČR do EU byla podle mého názoru vedena kvalitně a profesionálně, nicméně jako bychom v ní vyčerpali příliš mnoho energie a nechali se ukolébat kladným výsledkem referenda. Přestože jsme to byli my, kdo náš stát do Evropy přivedl, výsledky voleb do Evropského parlamentu v červnu 2004 byly katastrofální. Příčiny tohoto debaklu ČSSD můžeme hledat v málo výrazných osobnostech na kandidátkách, ve slabé vůli vysvětlovat veřejnosti význam našeho zastoupení v Evropském parlamentu, v téměř xenofobní, hysterické zastrašovací kampani ze strany opozice, a to ODS i KSČM. Příčin bychom našli jistě mnohem více. Nicméně i tady se projeví výše zmíněné skutečnosti, kvůli kterým se ČSSD postupně stávala nepříliš důvěryhodnou stranou. I když nás může těšit, že Strana evropských socialistů v EP, jejíž součástí jsme se stali, je druhou největší frakcí v EP, posty 2 zástupců ČSSD v ní nejsou dobrou vizitkou naší politiky.

Zásadní rozpor – a to více než 50% ano veřejnosti pro vstup do EU a zásadní odmítnutí našich zástupců v EP – by zcela jistě stál za hlubší odbornou analýzou, zejména z toho důvodu, že před námi bude brzy stát úkol schválit Evropskou ústavu. Výsledky referenda, které bude ČSSD podporovat, budou výsledkem naší práce.

Krajské a senátní volby

Výrazný neúspěch v červnových volbách vedl de facto k vládní krizi, která vyvrcholila v odstoupení předsedy strany a premiéra Vladimíra Špidly, a to mimo sjezd, a ke změně personálního obsazení vlády. To je jeden z faktorů, kromě nejednotnosti Poslaneckého klubu ČSSD, kvůli kterému důvěra voličů v naši stranu výrazně klesala. Stále více se také projevoval negativní dopad příklonu ČSSD (pod tlakem menších vládních stran) ke středopravé politice. Také jsme si dostatečně neuvědomili, že volby do PS P ČR a do krajských zastupitelstev i Senátu nejsou totožné, a nechali jsme se uchláchat 70 mandáty ČSSD v Poslanecké sněmovně.

Jako dobrý a již vyzkoušený tah se ukázal systém obsazování krajských kandidátek starosty a zastupitelů ČSSD, kteří se velmi dobře orientují v komunální politice, a to také v návaznosti na krajskou samosprávu. Jako mnohdy kontraproduktivní se jevila nabubřelá a megalomanská volební kampaň vedená z centra, která neuměla jasně definovat programové priority, které jsme voličům v konkrétních krajích a volebních obvodech nabízeli.

Názorová a někdy i programová nejednotnost ČSSD na vládní a parlamentní úrovni přispěla k takovému výsledku, jaký nám voliči vystavili.

Ve volbách do krajských zastupitelstev jsme ztratili 6 mandátů (v roce 2000 jsme získali 111, v roce 2004 jen 105 mandátů). V Senátu máme 7 křesel.

Je nutno dodat, že všechna zmíněná negativa svým dílem přispěla k velmi nízké voličské účasti ve všech trojích volbách a ve svém důsledku k naší porážce.

Poznatky z voleb

Cílem této zprávy není odborná politologická analýza, nicméně chci připomenout nejčastěji diskutované okruhy, které se týkají volebních výsledků i programu.

1. Vystupujeme jednotně

V sociální demokracii vždy byly, jsou a budou rozdílné názorové proudy. Také pro tuto „svobodu myšlení“ jsme byli v polovině 90. let pro určité spektrum voličstva přitažliví. Nicméně-

ně názorové střety a diskuse ať se odehrávají na vnitrostranické půdě a před veřejnosti a médií vystupujeme jednotně. Neříká se mi to lehce, ale v tomto ohledu bychom si mohli vzít příklad z opoziční ODS (viz volební kongres v prosinci 2004), která se většinou řídí heslem: Co se doma uvaří, to se doma také sní. Je přece naším společným zájmem prosazovat náš ucelený program od komunální přes krajskou až po vládní a parlamentní úroveň.

2. Znovu stanovme programové priority srozumitelné řadovým občanům

Po důsledné programové diskusi, a to v návaznosti na evropskou programovou diskusi, se zamysleme nad tím, které naše priority jsou stále aktuální a které již na aktuálnosti ztratily. Jsme strana, která může a umí nabídnout program pro širokou zaměstnaneckou skupinu voličů, ale také pro malé a střední podnikatele a živnostníky. Zatím jsme, až na velmi ojedinělé kroky, neukázali, že nám o tuto skupinu obyvatel jde.

Nebojme se odtabuizovat taková témata, jako jsou minimální finanční spoluúčast pacientů, zavedení sociálně spravedlivého školného, či spoluúčast na penzijním pojištění. Uvědomme si, že když toto v sociálně únosné míře nedokážeme prosadit my, dáváme tím šanci příští potenciální modré vládě, aby všechny tyto kroky prosadila velmi bezohledně. **A takto to také lidem vysvětlujeme, i za cenu masivní mediální kampaně.**

3. Naučme motivovat lidi k aktivitě a odpovědnosti

I toto je téma, které bychom měli v sociální demokracii diskutovat a za základ této diskuse lze vzít i názor prezentovaný ve studii Jiřího Havla z FSV UK, pod titulem Programové vize sociální demokracie – Naivní přání a „hořká“ nutnost změn.

Jiří Havel stanovil ve své studii jako operativní východiska pro ekonomickou a sociální politiku ČSSD pojmy: **motivace, rovnost šance, individuální odpovědnost a odůvodněná solidarita**. K těmto tématům stručně uvádí:

- a) *V tržním prostředí je zpravidla neúčinnější **konformní motivace** – tedy plat, mzda, úrok, zisk, ztráta. Motivaci morální nelze podceňovat, nicméně realita tržního prostředí je postavena na motivaci konformní.*
- b) **Rovnost šance** znamená, že každý občan musí mít možnost uplatnění, úměrnou svým schopnostem. A rozvoj těchto schopností je společenskou prioritou.
- c) **Individuální odpovědnost** je povinnost občana nést následky za to, že nevyužil nabízenou motivaci nebo nezodpovědně prohodil svoji šanci. Individuální odpovědnost znamená přísně rozlišovat mezi těmi, kdo své povinnosti plní a kdo je neplní.
- d) **Odůvodněná solidarita** zavazuje společnost poskytovat ochranu a pomoc těm, kteří z objektivních důvodů nemohou využít motivace a šance (dlouhodobě nemocní, staří a opuštění). Solidarita však nemůže mít nikdy paušální podobu a nemůže ohrožovat motivační funkce.

Naučme se s těmito pojmy pracovat a zakomponovat je do našeho programu. Zkusme například přesvědčit občany, že nezákonné pobírání sociálních dávek je nejen nemorální, ale zavedme takový systém, kdy se těmto lidem nevyplatí pobírat tyto dávky

Komunální politika

Během mých dvou funkčních let se z iniciativy PK a SK ČSSD a pod mou záštitou uskutečnil cyklus seminářů k tématům komunální politiky. Hojná účast starostů a zastupitelů na těchto akcích, které se konaly v Poslanecké sněmovně a v Senátu, jen potvrzuje velký zájem komunálních politiků o tuto formu výměny zkušeností. Účastníci zejména oceňovali kvalifikované a včasné informování od ministrů, případně dalších odborníků z příslušných resortů. Tuto již zavedenou praxi je potřeba prohlubovat a pokračovat v ní.

Spolupráce se Sdružením nájemníků ČR

Po deseti letech byla v lednu 2004 obnovena a vyhodnocena smlouva o spolupráci ČSSD se Sdružením nájemníků ČR (Sdružením na ochranu nájemníků – SON). Lze říci, že tato spolupráce přinesla oběma stranám převážně pozitivní výsledky. Navíc SON v oblasti bydlení zastupuje mj. i celé odborové hnutí v ČR a reprezentuje ČR ve světové organizaci IUT a Evropské komisi OSN pro sídla a bydlení.

Spolupráce odborného zázemí ČSSD a SON je velmi dobrá, především jsou to společné postupy při tvorbě a přijímání zákonů a norem v oblasti bydlení a vznik poradenské sítě pro neziskovou pomoc občanům v jejich bytových problémech. Úspěch má i společný mediální postup a spolupráce při veřejných akcích s občany. Navíc se ukazuje, že i volební výsledky v oblastech úzké spolupráce jsou kvalitativně i kvantitativně na jiné úrovni.

Závěr

Během posledních dvou let se podařilo splnit řadu programových cílů ČSSD. Za nejvýraznější úspěch považuji vstup České republiky do Evropské unie. Je to bezesporu zásluha ČSSD. Před celou sociální demokracií však nyní stojí neméně velký úkol, a to přesvědčit veřejnost o našem dynamickém potenciálu při řízení nejen státu, ale i krajů a obcí a vytvořit tak předpoklady pro úspěch v příštích volbách v roce 2006. Jsem přesvědčen, že i výsledky XXXII. sjezdu ČSSD pomohou tento záměr naplnit.

Závěrem si dovoluji poděkovat všem, kteří mne v průběhu mého funkčního období pomáhali a podporovali. Na funkci místopředsedy strany tentokrát nebudu znovu kandidovat, chci dát šanci jiným, protože nové tváře mohou přinést nová řešení. Z politiky se však nestahuji, naopak bych chtěl zkušenosti z doby mého fungování v této vrcholné politické funkci využít pro další politickou práci, především pro podporu komunální a regionální politiky.

XXXII. SJEZD ČSSD

Zpráva místopředsedy
pověřeného komunální
a regionální politikou

XXXII. SJEZD ČSSD

Zpráva místopředsedy
pověřeného komunální
a regionální politikou